

Riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjoni istungi protokoll nr 168

Eesti, videosild

Reede, 12. juuni 2026

Algus 9.00, lõpp 9.50

Juhataja: Peeter Tali (esimees)

Protokollija: Roosmarii Kukk (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Vladimir Arhipov, Lea Danilson-Järg, Maido Ruusmann, Aivar Sõerd, Kadri Tali, Tarmo Tamm, Urve Tiidus

Komisjoni ametnikud: Teele Vares (nõunik-sekretariaadijuhataja), Teele Taklaja (nõunik), Getter Kristen Treumuth (nõunik), Kiia Väli (konsultant)

Puudusid: Arvo Aller, Enn Eesmaa, Rain Epler, Katrin Kuusemäe, Tiit Maran, Anti Poolamets, Kristo Enn Vaga ja Luisa Värk

Kutsutud: välisminister Margus Tsahkna, välisministri diplomaatiline nõunik Mari-Liis Sulg, Välisministeeriumi Euroopa osakonna lauaülem Triin Hiiesalu, Välisministeeriumi Euroopa osakonna nõunik Klen Jäärats (1. päevakorrapunkt); sotsiaalminister Karmen Joller, Sotsiaalministeeriumi Euroopa Liidu ja väliskoostöö osakonna juhataja Agne Nettan-Sepp ja nõunik Elen Ohov, Kliimaministeeriumi elurikkuse kaitse osakonna peaspetsialist Teele Jairus-Pähno (2. päevakorrapunkt); justiits- ja digiminister Liisa-Ly Pakosta, Justiits- ja Digiministeeriumi riikliku küberturvalisuse talituse küberturvalisuse õigusnõunik Guido Pääsuke ning Euroopa Liidu ja väliskoostöö talituse nõunik Sandra Kaljumäe (3. päevakorrapunkt); , Kliimaministeeriumi kliimaosakonna juhataja Laura Rimmelgas ning välissuhete osakonna EL teemade valdkonnajuht Eliise Merila (4. päevakorrapunkt); Riigikogu Kantselei avalike suhete osakonna pressinõunik Merilin Kruuse (1.–5. päevakorrapunkt); Riigikantselei Euroopa Liidu sekretariaadi nõunikud Age Inkinen (3. päevakorrapunkt) ja Karin Zereen (4. päevakorrapunkt)

Päevakord:

4. Seisukoha andmine: Euroopa Komisjoni rakendusmäärus, millega kehtestatakse lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamise võrdlusaluste väärtused ajavahemikuks 2026–2030 vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10a lõikele 2

4. Seisukoha andmine: Euroopa Komisjoni rakendusmäärus, millega kehtestatakse lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamise võrdlusaluste väärtused ajavahemikuks 2026–2030 vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10a lõikele 2

Laura Rimmelgas andis ülevaate Euroopa Komisjoni rakendusmäärusest, millega kehtestatakse lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamise võrdlusaluste väärtused

ajavahemikuks 2026–2030 vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10a lõikele 2. Kliimaministeeriumi kliimaosakonna juhataja sõnas, et Euroopa Komisjon esitas HKS-1 tasuta ühikute jaotuse ajakohastamise ettepaneku ajavahemikuks 2026–2030. Tegemist ei ole HKS-direktiivi üldise läbivaatamisega, vaid direktiivi alusel vastu võetava alamakti korrapärase ülevaatamisega. Kehtiv direktiiv piirab Euroopa Komisjoni võimalusi jaotuskorda muuta, kuid Eesti hinnangul on tasuta ühikute vähendamine kavandatud liiga kiirelt. Seetõttu toetame lahendust, mille kohaselt tasuta ühikute tase külmutatakse kogu perioodiks 2026–2030 või vähendatakse seda oluliselt aeglasemas tempos. Kui kehtiv õigusraamistik ei võimalda Euroopa Komisjonil esitada ettevõtjatele soodsamat ettepanekut, peab Eesti vajalikuks, et alamakti vastuvõtmisel lisataks Euroopa Komisjoni ametlik avaldus HKS-direktiivi selle osa kiire ülevaatamise kohta veel käesoleva aasta jooksul. Eelistame tasuta ühikute soodsamat jaotust juba praeguses ettepanekus, kuid selle puudumisel nõuame selget kohustust direktiivi vastava osa kiiremaks muutmiseks.

Urve Tiidus andis ülevaate [majanduskomisjoni arvamusest](#) ja arutelust ning märkis, et komisjon otsustas toetada Vabariigi Valitsuse esitatud seisukohti. Komisjoni otsus tehti hääletades (poolt 5: Mario Kadastik, Reili Rand, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi; vastu 2: Aleksei Jevgrafov, Mart Maastik; erapooletuid 0).

Lea Danilson-Järg küsis, millised oleksid tagajärjed, kui Eesti jääks seisukohale toetada otsust üksnes juhul, kui tasuta ühikute maht külmutatakse kuni 2030. aastani ning miks ei väljenda praegune seisukoht täiel määral eesmärki, mida Eesti tegelikult eelistab.

Laura Rimmelgas vastas, et seisukoha kujundamisel on arvestatud ka eelnevate läbirääkimistega teiste liikmesriikidega. Liialt jäik positsioon vähendaks Eesti võimalusi osaleda aruteludes, kus kujundatakse nii tasuta ühikute jaotuskava kui ka komisjoni võimalikku avaldust. Paindlikum lähenemine võimaldab Eestil nendes aruteludes kaasa rääkida ja seista selle eest, et võimalikud lahendused tooksid kasu ka Eesti ettevõtjatele. See on oluline eelkõige seetõttu, et mitmel suurel liikmesriigil on laua taga tugev mõju ning nad võivad eelistada lahendusi, mis arvestavad peamiselt nende raskesti dekarboniseeritava tööstuse huvidega. Eesti eesmärk on tagada, et kokkulepped oleksid tasakaalustatud ega jäta meie ettevõtteid ebasoodsasse olukorda.

Lea Danilson-Järg küsis, kui mitme riigi toetus on otsuse vastuvõtmiseks vajalik, kui Eesti jääb siiski eriarvamusele. Lisaks küsis ta, millised oleksid tagajärjed, kui otsust ei suudeta vastu võtta ning kas tugev vastuseis võiks HKS-i ülevaatamist.

Laura Rimmelgas vastas, et otsuse vastuvõtmiseks on vajalik kvalifitseeritud häälteenamus, mistõttu sõltub tulemus nii toetavate liikmesriikide arvust kui ka nende osakaalust Euroopa Liidu elanikkonnas. Eesti on selles küsimuses sarnasel positsioonil Prantsusmaal, Saksamaal ja Hispaaniaga, kellega on esitatud Euroopa Komisjonile ühisavaldus. See on aidanud suunata Euroopa Komisjoni ettepanekut ja selle aluseks olevaid arvutusi täiendavalt üle vaatama. Eesti eesmärk on kasutada seda arutelu ka surve avaldamiseks, et Euroopa Komisjon kiirendaks direktiivi asjaomase osa ülevaatamist. Samas on mitmed liikmesriigid valmis kaaluma ka vähem soodsat kompromissi, kuna ettevõtted vajavad juba käesoleva aasta septembriks selgust tasuta ühikute mahu kohta, et koostada eelarve. Seetõttu püüab Euroopa Komisjon saada liikmesriikidelt võimalikult kiiret toetust, samal ajal kui Eesti töötab soodsama lahenduse saavutamiseks.

Peeter Tali täpsustas, et kvalifitseeritud häälteenamuse saavutamiseks on vajalik vähemalt 15 liikmesriigi toetus, kes esindavad kokku vähemalt 65% Euroopa Liidu elanikkonnast. Seega ei

piisa üksnes mõne suure liikmesriigi toetusest. Sellise enamuse kujundamine ei ole lihtne, kuna ka Põhjamaade seisukohad erinevad selles küsimuses märkimisväärselt.

Peeter Tali tegi ettepaneku toetada Vabariigi Valitsuse esitatud seisukohti kooskõlas majanduskomisjoni arvamusega. L. Danilson-Järg sõnas, et ei osale hääletusel.

Otsustati:

4.1. Toetada Vabariigi Valitsuse esitatud seisukohti kooskõlas majanduskomisjoni arvamusega (konsensus: Vladimir Arhipov, Aivar Sõerd, Peeter Tali, Kadri Tali, Tarmo Tamm, Urve Tiidus; ei osalenud hääletamisel: Lea Danilson-Järg).

(...)

(allkirjastatud digitaalselt)
Peeter Tali
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Roosmarii Kukk
protokollija

Väljavõtte õige
Roosmarii Kukk
Euroopa Liidu asjade komisjoni konsultant